

Ree

Capreolus capreolus

De ree lijkt op een klein hert. Bokken zijn met hun kleine gewei onmiskenbaar, maar de geiten kunnen worden verward met kalveren van edelhert of damhert. Een volwassen ree weegt tot 25 kg. De voortplantingstijd is juli-augustus, maar door uitgestelde implantatie van de bevruchte eicel worden de als regel een, soms twee jongen pas in de volgende lente geboren. De dieren zijn het meest actief in de schemering, maar dagactiviteit is ook heel gewoon. Tijdens de voortplantingstijd verdedigen zowel bokken als geiten een territorium tegen seksegenoten. Het territorium van de geiten varieert van 30-50 ha, dat van een bok kan territoria van meerdere geiten overlappen. Vooral in open landschap kunnen in de winter grote groepen worden gevormd, tot enkele tientallen dieren toe (KURT 1974). Reeën kunnen over grote afstanden migreren.

Leefomgeving

Reeën komen voor in zeer verschillende landschappen, zelfs in open agrarisch gebied. Ze zijn kieskeurig wat betreft hun voedsel en open plekken in het bos en bosranden zijn belangrijk, omdat daar het meest hoogwaardige voedsel groeit (GROOT BRUINDERINK 2003). Parklandschappen hebben de hoogste dichtheden, tot enkele tientallen dieren per 100 ha (PUTMAN 1986).

Voedsel

De ree heeft een sterke voorkeur voor kruiden en knoppen en kiemplanten van loofbomen. Op de Veluwe eten reeën blauwe bosbes, jonge loten van struikheide en bladeren en knoppen van loofbomen (HAZEBROEK & GROOT BRUINDERINK 1995). In de nawinter zijn ook beukenootjes en de jonge scheuten van struikheide van belang. De ree is, meer dan

de grotere hoefdiersoorten, steeds op zoek naar goed verteerbaar materiaal. Daarom treedt vooral in de winter concurrentie op met edelhert en damhert.

Areaal

De ree is een voornamelijk Europese soort. Hij ontbreekt in IJsland, Ierland, het uiterste noordoosten van Europa, de eilanden in de Middellandse Zee en de Peleponnesos. In het zuiden van het Iberisch Schiereiland leeft hij alleen in berggebieden. De ree komt ook voor in Turkije, Noordwest-Iran en in de Kaukasus.

Voorkomen in Nederland

Prehistorie

Bij opgravingen zijn uit alle perioden na de laatste ijstijd in prehistorische nederzettingen resten van reeën aangetroffen. Waarschijnlijk vormde de soort dan ook een belangrijke voedselbron voor de mens.

Historische gegevens tot 1946

Door bejaging werd vanaf de zestiende eeuw het verspreidingsgebied van de ree in Nederland steeds kleiner en in het begin van de negentiende eeuw waren er alleen nog

Reeën.
Foto: Jaap Lujendijk.
European roe deer.

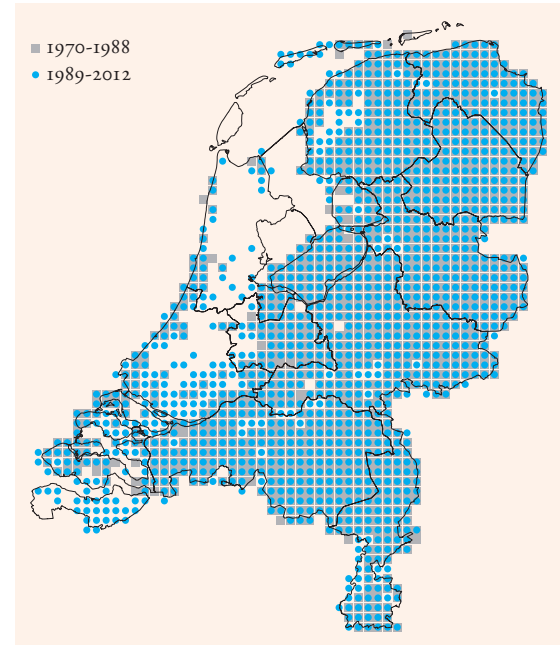

▲
Ree.
Foto: Aaldrik Pot.
European roe deer.

reeën op de Veluwe (PELZERS & DE RIJK 1988). Omstreeks 1855 breidde de ree zich opnieuw uit en rond 1930 kwam hij weer voor in alle bosgebieden in het oosten en midden van ons land en in delen van Noord-Brabant en Limburg (VAN HAAFTEN & PELZERS 1992). Midden jaren 1970 werd het aantal geschat op 3500 (VAN HAAFTEN 1978). In 1927 en 1945 werden solitaire bokken gesignaleerd op Ameland (BROUWER 1956, VAN HAAFTEN 1968).

Periode 1946-1969

In de eerste jaren na de oorlog veranderde de verspreiding niet erg. In 1947 werden enkele reeën uitgezet op Ameland, waar er in 1962 al 20-30 rondliepen. In de Amsterdamse Waterleidingduinen werden ook reeën uitgezet in 1954 en in de Kop van Schouwen in 1961 (VAN HAAFTEN 1968). In 1954 kwam de soort onder bescherming van de Jachtwet. Er kwamen regels voor het beheer en het ree verspreidde zich geleidelijk over bijna alle provincies. Het aantal werd begin jaren 1950 geschat op ongeveer 10.000, eind jaren 1950 op

circa 18.000 (EYGENRAAM 1960) en eind jaren 1960 op ruim 20.000 (VAN HAAFTEN 1978). Tegen die tijd waren reeën verspreid over het hele land, inclusief de provincie Flevoland, maar met uitzondering van alle Waddeneilanden (behalve Ameland), noordelijke delen van Friesland, de polders van Noord- en Zuid-Holland en Utrecht, en grote delen van Zeeland en het rivierengebied. In 1969 werden enkele dieren losgelaten in het Robbenoordbos in de Wieringermeer (VAN HAAFTEN & PELZERS 1992).

Periode 1970-1988

In deze periode begon de kolonisatie van het westen van Friesland, de duinstreek boven het Noordzeekanaal en Walcheren. Incidenteel werden solitaire reeën waargenomen op Schiermonnikoog en op Engelsmanplaat. In 1975 werd het aantal reeën geschat op circa 22.000 (VAN HAAFTEN 1978), in 1980 op circa 30.000 (DIRECTIE FAUNABEHEER 1980).

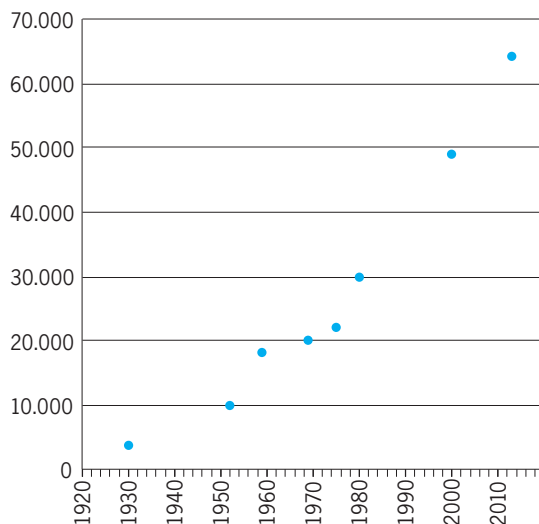
Periode 1989-2012

In 1992 werden reeën op Terschelling uitgezet (GROOT BRUINDERINK 1996). Aan het eind van de periode ontbrak de soort alleen nog op Texel, Vlieland en Schiermonnikoog en in de poldergebieden van Noord- en Zuid-Holland en Utrecht. Ook in Zeeuws-Vlaanderen vestigden reeën zich na de eeuwwisseling, vermoedelijk na introductie (JACOBUSSE 2010). Het afschot is de afgelopen decennia steeds achtergebleven bij de aanwas en in 2000 werden bijna 49.000 dieren geteld (SCHOON & SPEK 2014). Volgens de opgaven in de faunabeheerplannen op basis waarvan de reeënpopulaties worden beheerd gaat de stijging nog steeds door (GROOT BRUINDERINK ET AL. 2011B).

Na 2012

De reeën op Terschelling hebben een goed leefgebied gevonden: in 2014 zijn er al ongeveer 300 exemplaren. Landelijk is het aantal reeën ook toegenomen: in 2013 zijn er ruim 64.000 gemeld (SCHOON & SPEK 2014), maar mogelijk ligt het werkelijke aantal nabij de 100.000 (GREEP 2011).

▲
Aantalschattingen van reeën in Nederland in 1930-2013. Zie referenties in de tekst.
Estimated number of European roe deer in the Netherlands in 1930-2013.

Veranderingen en oorzaken

De toename vanaf het midden van de twintigste eeuw hangt samen met de invoering van de Jachtwet in 1954, waarbij een betere controle op het afschot werd geregeld. Zo werd een loodjesregeling van kracht waardoor elk geschoten dier individueel traceerbaar werd tot leefgebied en jager. Controle op stroperij werd hierdoor verbeterd. Dit alles heeft bijgedragen aan de toename van de populatie. Bij de invoering van de Flora- en faunawet in 1998 zijn Wild- en Faunabeheereenheden ingesteld, wat leidde tot een beter gecoördineerde inventarisatie van het aantal aanwezige reeën en een betere controle op het aantal geschoten dieren. Inventarisatie van het aantal aanwezige reeën is met name in uitgestrekte bosgebieden echter lastig en vaak blijkt het aantal dieren toch te zijn onderschat, wat leidt tot een te laag toegewezen afschot (GROOT BRUINDERINK ET AL. 2013).

In zowel de Amsterdamse Waterleidingduinen als het Deelerwoud (GE) zijn reeën inmiddels sterk in aantal achteruitgegaan, waarschijnlijk ten gevolge van door damheren veroorzaakte onrust en het consumeren van het door reeën geprefereerde wintervoedsel (jaarscheuten aan loofbomen en struiken).

Bedreigingen en bescherming

De ree is in Nederland niet bedreigd. Wel vinden veel kalfjes de dood bij het maaien van grasland dat tegenwoordig vaak met hoge snelheid gebeurt (tot 40 km/h) en ook verdrinken veel reeën in kanalen en sloten met steile beschoeiing. Ter voorkoming van deze slachtoffers worden door steeds meer boeren bij het maaien 'wildredders' ingezet die de kalfjes moeten verjagen uit de volgende te maaien strook grasland, en worden in beschoeide oevers van kanalen uittreedplaatsen gemaakt.

Wanneer bescherming door middel van wildrasters langs wegen ontbreekt, kunnen reeën op de weg terecht komen en vallen er verkeersslachtoffers (GROOT BRUINDERINK ET AL. 2012A). In toenemende mate wordt hier door wegbeheerders rekening mee gehouden, bijvoorbeeld door snelheidsbeperkingen voor het verkeer, het plaatsen van waarschuwingsborden, infrarooddetectie bij oversteekplaatsen en het bouwen van ecoducten.

Incidenteel kan voedselconcurrentie met grotere hoefdier-soorten in de winter ertoe leiden dat reeën het onderspit delven.

Geert W.T.A. Groot Bruinderink

SUMMARY

European roe deer *Capreolus capreolus*

The European roe deer occurs in most of the Netherlands. It is only absent from large polders in Noord-Holland, Zuid-Holland and Utrecht and from some of the Wadden Sea islands. Roe deer are found in a wide range of landscape types, but population density is highest in parkland. They prefer to forage in forest clearings and along forest edges. In the most recent period covered by this atlas, roe deer have established populations in, for example, Zeeuws-Vlaanderen in Zeeland and on the Wadden Sea island Terschelling. Roe deer population numbers have continued to increase nationally, ever since the introduction of the Hunting Act 1954.

Reekalf.

Foto: Mark Zekhuis.

Fawn of European roe deer.